

Integriteta poslovanja Ekvilib Inštituta

*Integriteta je pričakovano delovanje in odgovornost **posameznikov** in **organizacij** pri preprečevanju in odpravljanju tveganj, da bi bila oblast, funkcija, pooblastilo ali druga pristojnost za odločanje uporabljena v nasprotju z zakonom, pravno dopustnimi cilji in etičnimi kodeksi (Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije)*

Zakaj načrt integritete poslovanja v nevladni organizaciji?

UN Global Compact navaja, da korupcija predstavlja resno nevarnost za stabilnost in varnost družbe zaradi spodkopavanja vrednot demokracije, etičnih načel, človekovih pravic in svoboščin ter zaradi ogrožanja trajnostnega razvoja in vladavine prava. Protikorupcijsko delovanje je tudi ena bistvenih sestavin Smernic za družbeno odgovornost ISO 26000.

Nevladne organizacije, pravno-formalno največkrat društva ali zasebni zavodi, kot že ime pove, niso del javnega sektorja in niso dolžne spoštovati zakonodaje, ki velja za javne uslužbenke. Njihovi ustanovitelji so fizične osebe in delujejo na podlagi zasebnega prava. Objavljanje poslovnih izidov tako ni obvezno za zasebne zavode, prav tako niso določena plačna razmerja, višine dodatkov, itd.

Zakaj torej govoriti o integriteti poslovanja in preprečevanju korupcije v nevladnem sektorju? V Sloveniji je v nevladnem sektorju zaposlenih 0,74% delovne populacije (vir: CNVOS). Tveganja za koruptivna dejanja v nevladnem sektorju izhajajo predvsem iz porabe javnih sredstev. Nevladne organizacije se lahko financirajo iz zasebnih (članarine, donacije, prostovoljni prispevki) ali javnih finančnih virov. Pri slednjih gre za denar proračuna nacionalnih držav ali mednarodnih oziroma nadnacionalnih organizacij, torej proračunska sredstva. V Sloveniji nevladne organizacije iz javnih virov pridobijo 27% financ (Vir: CNVOS).

Če so torej javni organi zavezani k transparentni, učinkoviti in predvsem zakoniti porabi javnih sredstev, bi to moralo veljati tudi za vse nevladne organizacije, ki se financirajo iz tega naslova. Tudi

Svetovni letni strošek korupcije dosega vsaj 1.000.000.000.000 ameriških dolarjev, ki se na koncu verige vselej prelijejo v strošek podjetij in predstavljajo do 10 % stroškov prodaje. (UN Global Compact Slovenija)

zaposleni v nevladnem sektorju so iz tega razloga zavezani k skrbi za javno dobro, na enak način, kot to velja za neposredne ali posredne proračunske uporabnike. Prav tako se morajo zavedati in izogibati konfliktom interesov, klientelizmu in nepotizmu.

Vrednote, ki jih zagovarja Ekvilib Inštitut

Temelji našega dela se odražajo v poslanstvu organizacije, ki pravi, da si prizadevamo za dobro vseh deležnikov družbe po načelih trajnostnega poslovanja. Ekvilib Inštitut je zavezan poslovanju skladno z zakonodajo ter etičnimi standardi, ki jih zaposleni sprejemamo.

Vrednote, ki usmerjajo naše delovanje:

INTEGRITETA: Integriteto razumemo kot skladnost, pristnost, poštenost in verodostojnost na vseh ravneh. Na osebni ravni je integriteta govoriti to, kar misliš, in delati to, kar govoriš, skladno z moralnimi normami in veljavnim pravom.

Integriteta organizacije so zaposleni z osebno integriteto, ki delujejo skladno z etičnimi normami in vrednotami organizacije ter veljavnim pravom;

MEDSEBOJNO SPOŠTOVANJE IN DIALOG: raznolikost priznavamo kot ključno vrednoto ter si prizadevamo za medsebojno spoštovanje, ki temelji na odprtem dialogu med vsemi akterji brez ustvarjanja razlik in diskriminacije na podlagi katerekoli osebne okoliščine;

DOSTOJANSTVO IN POLNOMOČENJE: spoštujemo dostojanstvo ter si prizadevamo, da bi vsi ljudje imeli enake možnosti in izhodiščne pogoje, da prispevajo k oblikovanju lastne prihodnosti;

SODELOVANJE IN POVEZOVANJE: povezujemo ljudi, projekte in ideje, ki težijo k strukturnim spremembam ter odpravi ključnih vzrokov za neenakost med ljudmi in regijami sveta; prizadevamo si za enakovreden partnerski odnos med vsemi deležniki, ki temelji na medsebojnem učenju, podpori in sodelovanju;

ODGOVORNOST: spodbujamo odgovornost vseh akterjev na vseh ravneh družbe, da prispevajo k dolgotrajnemu in bolj uravnoteženemu razvoju in družbi, ki priznava enako dostojanstvo in pravice vsem ljudem; prizadevamo si za lastno odgovorno delovanje do vseh naših deležnikov kot tudi okolja;

ZNANJE IN INOVATIVNOST: na inovativen, fleksibilen in strokoven način nadgrajujemo obstoječe znanje in izkušnje ter si prizadevamo za širjenje dobrih praks med različnimi disciplinami in družbenimi akterji.

Vrednote, ki jih sprejemamo, se odražajo v zavezi k poštenemu poslovanju. Glede na vrednote, ki jih zagovarjamo, je toliko bolj pomembno, da vodimo z zgledom, torej da na naše delovanje ne pade sum katerega od koruptivnih dejanj, proti katerim sami ostro nastopamo.

Države, ki naslavljajo korupcijo in izboljšajo vladavino prava, lahko na dolgi rok povečajo prihodke za štirikrat, pri čemer lahko umrljivost otrok pade za kar 75 odstotkov.
(Svetovna banka)

Ocena korupcijske izpostavljenosti Ekvilib Inštituta

Poraba javnih sredstev

Podlaga poslovanja Ekvilib Inštituta je Ustava Republike Slovenije, zakonodaja RS ter vsi podzakonski akti in veljavni predpisi, ki veljajo za zasebni sektor. Hkrati za zaposlene v organizaciji velja Interni akt o pravicah in dolžnostih zaposlenih.

Ekvilib Inštitut deluje predvsem na podlagi financiranja iz javnih virov (evropska, nacionalna in lokalna sredstva). Odgovornost za dobro gospodarjenje z javnimi sredstvi, ki so namenska, je pri tem toliko bolj pomembna. Vsakič, ko prejmemo javna sredstva, nam je zaupana namenska, poštena in transparentna poraba teh sredstev, da bi z njimi delovali v dobro družbe in ne lastnih interesov.

S tem povezana je prepoved dvojnega financiranja, ki nas pri vseh pridobljenih javnih sredstvih zavezuje, da pridobljenih sredstev iz enega vira ne smemo uveljavljati, če so že bili povrnjeni iz drugega vira. V praksi bi to pomenilo ustvarjanje dobička iz naslova javnih virov in se lahko pojavi, kjer gre za pridobivanje sredstev iz več naslovov za isti projekt (sofinanciranje).

Med tveganji za nastanek korupcije lahko navedemo nasprotje interesov, netransparentno porabo javnih sredstev, klientelizem, možnost dvojnega financiranja ter neučinkovito porabo sredstev.

Poslovni odnosi s kupci/dobavitelji

Ekvilib Inštitut vstopa v številna poslovna razmerja z dobavitelji in strankami. Naša zaveza po strokovnem delu za stranke ter po korektnem odnosu z dobavitelji je omejena s področjem delovanja, kamor segamo. Svoje vrednote se trudimo deliti s poslovnimi partnerji, saj verjamemo, da bomo na ta način okrepili širše poslovno in družbeno okolje.

Med tveganji za nastanek korupcije v kategoriji poslovnih odnosov s kupci oziroma dobavitelji so tveganja, povezana s porabo javnih sredstev. Pri tem smo zavezani k izbiri najboljših dobaviteljev, zato smo dolžni tudi v primeru manjših zneskov zagotoviti vsaj nekaj različnih ponudb, ki nam

Ekvilib Inštitut 80% vseh finančnih virov pridobiva iz javnih sredstev, 20% pa iz zasebnih virov (Letno poročilo Ekvilib Inštituta za leto 2012)

omogočajo izbiro pravega dobavitelja. Pri izbiri dobaviteljev upoštevamo njihovo družbeno odgovorno zavezo ter seveda strokovne reference.

Sodelovanje med zaposlenimi

Zaposleni zaradi narave dela svoje delo opravljamo v timu, kjer sodelujemo z drugimi zaposlenimi. Pri tem je ključno, da informacije znotraj tima prehajajo odprto, transparentno in pravočasno.

Med tveganji za nastanek korupcije v kategoriji sodelovanja med zaposlenimi ni bistvenih tveganj.

Ukrepi za pravočasno odkrivanje, preprečevanje in odpravljanje tveganj za korupcijo

Poraba javnih sredstev

- Učinkovita in transparentna poraba sredstev ter preprečevanje dvojnega financiranja:

Pri porabi javnih sredstev poskušamo pri izbiri dobaviteljev in izvajalcev raziskati, kakšna je realna cena na trgu za določeno storitev ali proizvod. Vedno pridobimo ustrezne reference izvajalcev, s katerimi še nismo sodelovali. Pozive za zbiranje ponudb objavljamo javno, preko primernih komunikacijskih kanalov. Ne izdajamo fiktivnih računov in ne plačujemo fiktivnih storitev. Pogodbe sklepamo pred začetkom opravljenega dela. V primeru nezadovoljstva z izvedbo dela izvajalca smo dolžni pogodbo (če je možno) razveljaviti, oziroma zagotoviti, da izvajalec izvede delo, za katerega prejme javna sredstva. Za vse blago in storitve, ki ga kupujemo na trgu, plačamo pristojne davke.

Vsa plačila organizacije se opravljajo izključno za namen opravljanja zakonitih in dejanskih storitev. Postavke v knjigovodskih izkazih tako održajo točnost, resničnost in temeljijo na verodostojnih listinah.

- Klientelizem in nasprotje interesov:

Pri izbiri izvajalcev oziroma ponudnikov se lahko zgodi, da so ti v osebnem odnosu z zaposlenim, ki je pristojen za njihovo izbiro. V tem primeru se odgovorna oseba posvetuje še z enim zaposlenim, ki sodeluje pri izbiri ponudnika. Oseben odnos sicer ne predstavlja korupcije sam po sebi, potrebno pa je tak odnos vnaprej jasno opredeliti in se, če je potrebno, izločiti iz postopka izbire.

Poslovni odnosi s kupci/dobavitelji:

Ekvilib Inštitut je prvi podpisnik Deklaracije o poštenem poslovanju, ki je nastala znotraj UN Global Compact. Deklaracija je prvi izdelek **projekta Ethos**, ki ga UNGC Slovenija izvaja v skladu z desetimi načeli UN Global Compact (o preprečevanju korupcije kot vzvodu za trajnostni razvoj). Namen projekta je v slovenskem prostoru vzpostaviti mehanizme, znanja in procese, s pomočjo katerih bi lahko gospodarstvo proaktivno in na lastno pobudo (torej ne samo pod pritiskom represivnih

organov) preprečevalo korupcijo in povečevalo skladnost poslovanja z etičnimi in zakonodajnimi normami. S tem bi dolgoročno zmanjševalo tveganja in povečevalo zdravo konkurenčnost – posameznih podjetij in gospodarskega okolja kot celote. Podpis deklaracije v praksi pomeni, da v pravne posle, ki dosegajo ali presegajo vrednost 10.000 EUR, ob upoštevanju vključimo protikorupcijsko klavzulo, ki izniči pogodbo v primeru korupcije podpisnic pogodbe. V praksi pri našem poslovanju pogodbe omenjeni znesek redko dosegajo; v kolikor je možno, zato protikorupcijsko klavzulo vključujemo tudi v pogodbe nižje vrednosti.

Zaposleni pridobljene tajne podatke in poslovne skrivnosti varujemo in se z njimi ne okoriščamo. Z občutljivimi informacijami ravnamo skrbno in pazimo, da jih ne posredujemo tretjim osebam.

Pri poslovnem sodelovanju se izogibamo ustnim dogovorom, pismom o nameri, itd.

Partnerje, stranke in uporabnike obravnavamo po načelu nediskriminacije, enakih možnosti, pošteno in s spoštovanjem. Posebno pozornost dajemo izbiri poslovnih partnerjev z vidika njihove strokovnosti in ugleda.

Sodelovanje med zaposlenimi

Svoje delo opravljamo skrbno, natančno, strokovno in zakonito. Zavedamo se, da so nam zaupana javna sredstva, s katerimi ravnamo preudarno in v smislu dobrega gospodarja. Pri delu nas vodijo strokovnost, odgovornost ter nepristranskost. Zavedamo se, da svojega položaja ne bomo izkoristili za doseganje lastne koristi. Na morebitna nasprotja interesov pravočasno opozarjamo in jih razrešujemo.

Zaposleni in zunanji sodelavci predstavljajo največji kapital organizacije, ki dodaja konkurenčno vrednost organizaciji. Narava našega dela nam narekuje odgovornost do vseh deležnikov našega poslovanja. Vsi zaposleni smo s svojim zgledom ambasadorji dobrega imena organizacije. Vsako delovanje v nasprotju z zakonodajo RS je prepovedano.

Delujemo v skladu s skupnimi vrednotami organizacije in skladno z interno določenimi pravili organizacije. Vsi zaposleni skupaj smo odgovorni za zasledovanje ciljev organizacije. Pri tem je posebnega pomena odprta notranja komunikacija, s poudarkom na izmenjavi mnenj, izkušenj, znanja in dobrih praks.

Vodje v organizaciji vodijo z zgledom in so odgovorni, da vsi zaposleni poznajo svoje naloge, svojo vlogo v timu in skladno delovanje zaposlenih.

Vsi zaposleni se izogibamo nasprotju zasebnih interesov z interesi organizacije.

Obenem je odgovornost organizacije do zaposlenih spoštovanje človekovih pravic in dostojanstva, preprečevanje diskriminacije na delovnem mestu, prepoved šikaniranja in nadlegovanja na delovnem mestu. Vse to ima namreč za posledico učinkovitost zaposlenih. Organizacija s posebnimi ukrepi zagotovi primerno, odprto delovno okolje, ki preprečuje nastanek takih stanj in določa pritožbene poti v primeru, da to takšnih spornih ravnanj pride.

Sistem zaznavanja tveganj

Zaznava tveganj, povezanih s koruptivnimi dejanji, je odgovornost vsakega zaposlenega. Ta se lahko v primeru etičnih dilem obrne na za to odgovorno osebo, v kolikor meni, da je odgovorna oseba vključena v dilemo, pa na namestnika.

Na rednih delovnih srečanjih zaposlenih se integriteti namenja točka na dnevnem redu; vsak od zaposlenih ima priložnost nasloviti morebitne dileme. Bistvenega pomena je vzpostavitev varnega okolja, kjer zaposleni čutijo, da njihove dileme ne bodo imele posledic na varnost delovnega razmerja. Predpogoj za to je odprta, spoštljiva komunikacija vseh zaposlenih. S sprotim razreševanjem težav se prepreči, da bi se težave nabirale, odprta komunikacija pa preprečuje, da bi se neprijetne teme pometale pod preprogo.

Odgovornost za pošteno poslovanje nosimo vsi zaposleni. Kršitev integritete poslovanja pomeni kršitev delovnih obveznosti in ima lahko za posledico disciplinsko odgovornost.

Odgovorna oseba za načrt integritete spremlja in beleži morebitne pritožbe in zaznana tveganja v evidenci tveganj. Ta vključuje naslednje elemente:

Datum zaznane kršitve/tveganja:

Vrsta kršitve:

Oseba, ki o kršitvah poroča:

Odgovor na kršitev:

Nadaljnji ukrepi:

5. Odprava in sanacija tveganj.

Zaznana tveganja oziroma kršitve prouči ožja skupina zaposlenih, kjer je prisoten vsaj eden od vodij. Pripravi se načrt odprave oziroma sanacije kršitve in pripravi ukrep systemske ureditve, da do podobne kršitve v prihodnje ne bo prihajalo.

*Odgovorna oseba za načrt
integritete in spremljanje
tveganj:*

Petra Hartman